

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 3. De varietate, seu varia diuisione contractus,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

eadem acceptione sumptus contractus, de omni obligatione quæ ex delicto nascitur; iuxta legem, Omnem, ff. de iudiciis. Trium harum acceptio in citato art. i. meminit Sotus, citans Sylu. in verbo. Contractus, & Conradum in memorata quaest. 16.

17. Caterum quod idem Sotus in eod. art. concl. 2. negat contractum dici proprie de deposito & pignore, non videtur admittendum. Nam quod illa fiant gratis, commune habent cum mutuo & commodato, quæ ipse ponit inter species contractus proprie dicti. Item quamvis depositio gratis fiat, ipsa tamen facta, nascitur utrimque obligatio: quia depositarius debet depositum custodire & restituere tempore præstituto; nec potest eo vti pro libito. Et deponens eo ipso quod deposuit, debet solvere impensas si quas depositarius fecit necessarias in custodiendo deposito, quod similiter dicendum est de pignore.

18. Multo vero minus quod contractus sint, negari potest de asecuratione, quæ species quædam est emptionis, vel locationis: aut de censu, qui emptionis: aut de cambio, quod permutationis: aut de emphyteusi, quæ locationis species quædam est: aut de custodia quæ quando custos gratis fidei suam rem fuit custodiendam, species est depositi: quando vero fuit accepto pretio suæ diligentie, & operæ: ut cum pastor ouium locat suam operam ad gregem custodiendum, est species locationis. In quibus omnibus cum utrimque nascatur obligatio, merito de iis dicitur quod sint proprie contractus, sicut & de matrimonio quatenus ex iure naturæ vim habet. Ea enim ratione species est societatis contractus inter virum & uxorem: tam ad prolem, quam ad mutua vitæ obsequia & rei familiaris curam. Ac demum de omni conuentione ex qua nascitur utrimque obligatio, vel dandi vt des, vel faciendi vt facias; vel dandi vt facias, vel faciendi vt des: ita ut ludus coniunctus conuentioni, qua ludentes sic inter se contrahunt: *Vt ius soluum, vt ius victus soluas*, censeri possit proprie contractus: sicut & sponsio, dicta Gallicè *gagueure*, quæ est talis quidam ludus.

Secus autem dicendum est vt de donationibus, ita & de legatis, quæ sunt donationes à testatore factæ, & ab hæredibus præstandæ; ex lib. 2. Institutorum, tit. De legatis §. 1. Itemque fideicommissa quæ nascitur utrimque obligatio, vel dandi vt des, vel faciendi vt facias; vel dandi vt facias, vel faciendi vt des: ita ut ludus coniunctus conuentioni, qua ludentes sic inter se contrahunt: *Vt ius soluum, vt ius victus soluas*, censeri possit proprie contractus: sicut & sponsio, dicta Gallicè *gagueure*, quæ est talis quidam ludus.

19. Secus quoque dicendum est vt de acceptilatione, ita & de compromisso, arbitrio, delatione iuramenti, & transactione quæ habent rationem dissolutionis contractus. Etenim compromissum, est pactio quædam & conuentio inter litigantes ad lites finiendas, ex lege prima, ff. De receptis arbitrariis. Arbitrium vero est, quo iudices arbitri, à litigantibus eliguntur ad litem componendam. Delatio autem iuramenti est, qua creditor debitorē negante debitum, desert illi iuramentum; vt si iuret debitum esse iam solutum, non sit amplius ab illo exigendum. Ac demum transactio, est pactio de re dubia, & lite incerta nondum finita, aliquo dato vel retento vel promisso, vt lis esset, ex lege prima, ff. De transactionibus, & ex lege, Transactio, Cod. eodem titulo, & ex cap. Super eo, eodem quoque titulo, Extra. Quod quidem est inter debitorem, & creditorem ita conuenire vt ille soluat certam debiti partem, ne cadens causa, totum solvere compellatur: & hic partem remittas, ne forte cadens causa totum perdat. Ex quibus facile erit similiter iudicare de cæteris, sicut proprie, an minus proprie, aut tantum improprie dicti contractus. Aduerte autem obiter antedicta de donatione, perinere ad ipsam simplicitatem sumptam: prout scilicet prouenit ex liberalitate vel munificencia vel charitate mera. Non enim videtur negandum, rationem proprie dicti contractus habere, cum est coniuncta cum pacto vt datur, vel fiat aliquid in nostram gratiam: vel quia aliquid datum vel factum est.

CAPVT III.

De varietate seu varia diuisione contractus.

SVMMARIVM.

- 20 De contractuum varietate, ac primo de ea quæ sumitur ex personis cum quibus illi sunt.
21 De ea, quæ ex rebus de quibus sunt.
22 De aliis quæ ex modis quibus sunt.
23 Qui contractus dicantur bona fidei, & qui stricti iuris.
24 Qui dicantur gratuiti, & qui onerosi.
25 De vltima diuisione late patente, quod quidam rem vniuersam transferant in alium quoad dominium, & qui.
26 Quidam quoad usufructum tantum, & qui.
27 Quidam quoad usum tantum.
28 Quidam quoad vtilitatem rei tantum.

20. Quoniam contractus pendunt ex libera hominum voluntate, ij admodum varij sunt ac multiplices: nouis indies, ac diuersis apud diuersas nationes subortis, pro diuersitate ingeniorum. Vnde fit vt in hac re, quæ ex tam inconstanti ac mutabili principio pendet, non sit facile ferriem texere, qua in certum Ordinem tanta varietas digeratur. Nihilominus vt quantum fieri potest confusionem vitemus: tria in contractibus spectabimus ex quibus illi possunt inter se distingui: quæ sunt personæ cum quibus, res de quibus, & modi quibus fiunt.

Primum ergo ex personis cum quibus contractus fiunt, iidem distinguuntur in diuinos, diabolicos, Ecclesiasticos, & civiles. Diuini sunt, quibus contrahimus cum Deo, vel cum Sanctis in ordine ad Deum; vt vota omnia. Diabolici vero sunt, quibus contrahitur cum diabolo: vt magia, maleficia, veneficia, omniaque alia pacta cum dæmone. Ecclesiastici autem sunt, quibus cum Ecclesia Dei sponsa contrahimus: vt solemnis professio Christianismi in baptismo, beneficia Ecclesiastica, solemne votum continentie in Ordinibus sacris, & professio religiosa in religione aliqua per Sedem Apostolicam approbata. Ciuiles denique sunt, quibus homo contrahit cum homine: quorum alij sunt innominati, alij nominati. Dicuntur innominati, qui certa & peculiariter nomina iure gentium non acceperunt: & sunt quatuor, ex lege Naturalis, ff. De præscriptis verbis. Do vt des, facio vt facias: Do vt facias, & facio vt des: ad quos teuocandi sunt omnes de quibus dubitatur quam speciem & naturam nominatorum habeant, non item cæteri: quantumuis in eis talis ratio generaliter inueniatur: vt in permutatione inuenitur prima ratio: nempe Do vt des. Dicuntur vero nominati, qui certa & particularia habent nomina iure gentium: vt emptio, locatio, &c. vel qui iure ciuili cum peculiari nomine sunt introducti, vt emphyteusis, stipulatio, & quidam alij.

21. Secundo, ex rebus de quibus contractus fiunt, ipsi distinguuntur: quod quidam fiant de personis; vt matrimonium, & mancipiorum permutationes atque venditiones. Quidam vero fiant de rebus spiritualibus, vt simonia, & beneficicia: & demum quidam de rebus temporalibus seu externis, vt mutationes, emptiones, & cæteri quorum est usus in hominum commetibus.

22. Postremo, ex modis quibus fiunt contractus, varia ipsorum diuisiones sumuntur. Prima est, quod alius sit mutuus, alius non mutuus. Dicitur mutuus, quando ex vtraque parte obligatio nascitur; vt contingit in emptione & venditione, conductione, & locatione, commodatione, mutatione, impignoratione. Non mutuus vero, quando ex vna parte, non ex altera nascitur obligatio: vt fit in simplici promissione gratuita, in donatione, libero legato, fideiussione, fideicommissione, & liberatione à solutione per acceptilationem.

Secunda diuisio est, quod alius sit simplex & absolutus, & alius conditionatus. Dicitur absolutus, cui nulla conditio additur: conditionatus vero, cui aliqua conditio additur, qua posita sequatur obligatio. Qua de re inferius in cap. i. vbi agetur ex instituto de eadem conditione.

Tertia diuisio est; quod alius sit licitus, qui secundum legem, & aequitatem fit; alius vero illicitus, vt simoniacus, furarius, & omnis alius qui contra legem, aequitatemque fit.

Quarta est, quod alius sit temporalis, id est, ad certum tempus tantum, & alius perpetuus, id est, semper duraturus.

Quinta est, quod alius fiat re, alius verbis, alius scriptura, alius consensu: eadem ratione, qua in sequenti cap. sexto dicitur de pacto, in quarta illius diuisione posita proxime ante primum documentum.

23. Sexta, quod alij sint bonae fidei: vt venditio, locatio, societas, & ceteri qui commemorantur in §. Actionum, Instructis, De actionibus: alij vero sunt stricti iuris; vt mutuum stipulatio & arbitrium. Non dicuntur autem bonae fidei, quod in eis solis inueniri debeat bona fides: quia in omni contractu ea debet interuenire, ex lege, Bonam fidem, Cod. De obligationibus & actionibus; sed quod in illis iudex debeat iudicare ex aequo & bono, quantum ad id quod restituendum est vel compensandum; non autem ex rigore legis scriptivae iuris: sicut in aliis, qui ex eo dicuntur stricti iuris, quod in illis iudicandum sit ex rigore legis, iurisve scripti: atque ex rigore conventionis factae inter contrahentes. De hac contractuum distinctione plura qui vult videre potest apud Couar. ad regulam, Possessor, par. 2. §. 6. aut Ludouicum Molinam in tract. 2. de iust. & iur. e disp. 259.

24. Septima diuisio est; quod alij sint gratuiti, alij non gratuiti. Dicuntur gratuiti qui non sunt ob solutum pretium vel mercedem acceptam (vnde etiam dicuntur facti titulo gratuito) vt mutuum, commodatum, precarium, depositum, mandatum, fideiussio. Non gratuiti vero dicuntur qui sunt ob pretium vel mercedem, vel ob aliam quamcumque rem factam vel datam, vel faciendam, vel prestandam: vnde dicuntur etiam onerosi, quia obligatio soluendi pretium vel mercedem, vel rem aliam dandi vel faciendi est onus.

Octaua diuisio est; quod alij fiant in gratiam tantum & bonum recipientis: vt mutuum & commodatum regulariter: alij vero fiant in gratiam tantum dantis: vt depositum, & mandatum regulariter: alij demum fiant in gratiam & bonum vtriusque: vt emptio, locatio, permutatio, pignus, societas. Ideo dixi regulariter: quia depositum, mandatum, & commodatum aliquando fiunt in bonum vtriusque, nam depositario interdum permittitur vt re deposita, & mandatum quo quis cum absente contrahit per literas, ei committendo vt merces, vel aliquid aliud pro se emat, de se quidem gratuitum est, sed interdum mandatarius ex eo commodum accipit, quod si fiat loco mercedis, inducta rationem locationis: interdum denique commodatum quis rem suam in propriam vtilitatem: vt cum quis alteri commodat suam suppellectilem vt communis amicus nomine ipsorum honorificentius excipiat.

Nona diuisio est; quod alij fiant per se seorsimque ab aliis contractibus separati: alij vero ex sua natura coniuncti sint aliis, & propter alios fiant: huius generis sunt affectuatio & fideiussio: & ex quorundam sententia pignus, atque societas: prioris autem generis sunt ceteri.

25. Postremum est; quod quidam sint, qui re vnius ad alterum transferunt quoad dominium: & quidam quoad vsum tantum, & quidam denique quoad traditionem rei tantum. Ac rursus qui transferunt quoad dominium, vel transferunt gratis, vt donatio gratuita & liberum legatum; vel non gratis: tuncque vel res datur pro re; vt vinum pro oleo, & est permutatio; ad quam reuocatur cambium, quod est lucrosa permutatio pecuniae pro pecunia; vel res pro pretio seu pro pecunia, & est emptio ac venditio: sub qua comprehenduntur negotiatio, societas & affectuatio: vel res cuius vsum non distinguit a dominio, pro simili postea accipienda: vt mutuum, sub quo comprehenduntur contractus, quos vocant montes pietatis.

26. Ex his vero contractibus qui rem transferunt quoad vsum fructum tantum, quidam transferunt in perpetuum & gratis, vt feudum, quo quis reservato sibi dominio, seu proprietate rei immobilis, puta domus vel praedij, in alterum transfert dominium vile, hoc est, fructus & emolumenta, idque

gratis seu nullo pretio, vel annua pensione petita; sed tantum seruitio personali: quale est quod vassalli debent suo Principi. Quidam vero, qui siue in perpetuum, siue etiam ad tempus dominium transferunt, non quidem gratis, sed pro annua pensione, vt emphyteusis, quae caetera habens cum feudo communia, in hoc ab illo differt, quod non gratis, & tam ad tempus, quam in perpetuum fiat. Quibus duobus, possunt tanquam eiusdem generis, addi primo, contractus luellarius, quo emphyteuta omne ius suum, quod habet in emphyteusi, transfert in tertium, & id in perpetuum. Deinde census, qui est ius accipiendi redditum annuum ex re aliena. Tertio, censualis pensio, quae est contractus, quo quis omne ius quod in rem aliquam habet transfert in alterum, pro pretio quidem, sed ita vt sibi nihilominus praestet pensio annua. Et demum contractus superficiarius, quo quis re: cito sibi dominio directo, & proprietate soli, dat alteri superficiem fundi, id est, molendinum, vel domum, vel aliud aedificium in eo existens: idque siue imposita pensione annua; siue non imposita (vtrouque enim modo fieri potest) sic tamen vt idem finiat, pereunte ipsa superficie; hoc est, vt si domus vel molendinum vel aliud aedificium datum pereat, seu destruat incendio, vel impetu aquarum, vel vi ventorum, vel alia ratione, talis contractus cesset, nec deur potestas reedificandi.

27. Ex his porro contractibus qui rem transferunt quoad vsum tantum: quidam est, quo simpliciter vsum rei gratis transfertur, & dicitur commodatum, seu commodatio. Quidam vero quo vsum vnius rei transfertur pro vsum alterius, & dicitur permutata commodatio. Quidam demum quo vsum rei transfertur pro pretio, & dicitur locatio, & conductio.

28. Ex his denique quibus tantum traditur res, quidam est quo traditur tantum ad custodiam: vt depositum seu depositio ad custodiam: quidam vero est quo res traditur ratione alicuius obligationis, vel fideiussionis; & dicitur impignoratium, cum est rei mobilis; & hypothecatio, cum est rei immobilis. Ex tanta autem varietate soli ciuiles in hoc libro occurrunt considerandi. Nam quae ad alios pertinent partim tradita iam sunt, partim tradentur in sequenti tomo.

CAPVT IV.

De consensu requisito ad validitatem contractus.

SUMMARIUM

- 29 Consensus liber ad contractum validum requisitus est, & quomodo intelligendum sit contractus aliquos constare solo consensu.
- 30 Quando metus sit consensus leuis, & conditiones requisitae, vt gravis censetur.
- 31 Metus, etiam grauis, non efficit regulariter contractum inualidum, si tunc factus inualidum dabitur.
- 32 Contractus qui metu facti, cum requirant consensum liberum cum conditioe libertatis, sunt inualidi.
- 33 Propter solum metum grauem contractus irritantur in foro externo: in interno etiam propter leuem: & talis differentia causa est.
- 34 Metus ob quem irritus est contractus, debet prouenire a proprio externo.
- 35 Debet quoque esse iniuste incussus.
- 36 Resistit on. obnoxium est metui, etiam leui, extortum.
- 37 Quomodo tu aliquid extorsisti, & illud, & omne damnum inde secutum restituere tenetur: in quo si deficiat, qui ei cooperari suae int. tenentur supplere.
- 38 Metus reuerentiae quando tanquam grauis sufficit ad rescindendum contractum.
- 39 Tace ex metu reuerentiae, sufficit ad rescindendum contractum, qui contrahens, valde preiudicat.
- 40 Metus reuerentiae quoad conscientiam forum, sufficit ad obligationem restituendi quod acceptum fuerit.
- 41 Corollaria in de deducenda.
- 42 Metus reuerentiae in quos cadat.
- 43 Quando contingat preces in portunas inducere metum sufficientem ad rescindendum contractum.